

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/195/2015
Identifikačné číslo spisu: 5015200337
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:5015200337.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobkyne: H. A., nar. XY, bytom S., právne zastúpenej JUDr. Martinom Gordíkom, advokátom so sídlom v Žiline, Námestie A. Hlinku 816/3, ustanoveným Centrom právnej pomoci, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ZŤP a posudkových činností, pracovisko Žilina, Ul. J. M. Hurbana 16, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo 14. januára 2015, číslo UPS/US7/SSVODPPKPC1/BEZ/2015/3724, o peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júla 2015, č.k. 21S/39/2015-42, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. júla 2015, č.k. 21S/39/2015-42, p o t v r d z u j e .

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 29. júla 2015, č.k. 21S/39/2015-42, podľa § 250j ods. 2 písm. c/ a d/ zrušil rozhodnutie žalovaného č. UPS/US7/SSVODPPKPC1/BEZ/2015/3724 zo 14. januára 2015, ktorým tento zamietol odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Bytča č. ZA4/PBy/SOC/2014/75767, číslo záznamu 2014/447470 zo dňa 24.10.2014 o nepriznaní peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a nevyhovet tým jej žiadosti zo dňa 11.08.2014. Krajský súd vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a žalobkyni priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 175,01 eur.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že základným cieľom konania o kompenzácii je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti, vrátane nepriameho zabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb, za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti, minimalizácia sociálnych dôsledkov ťažkého

zdravotného postihnutia, ktoré nie je postihnutá osoba schopná prekonať vlastným úsilím a prostriedkami, ako aj zmiernenie jej nepriaznivej sociálnej situácie, ktorý cieľ správny orgán nemal dôsledne na zreteli. Mal za to, že bolo potrebné, aby posudkový lekár požiadal poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o kompletizáciu lekárskeho nálezu o chýbajúce psychiatrické a nefrologické vyšetrenie, čo malo za následok, že vo veci nebol dostatočne zistený skutkový stav. Zdôraznil, že žalobkyňa v žalobe namietala porušenie ustanovenia § 11 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, podľa ktorého posudkový lekár požiada poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o kompletizáciu lekárskeho nálezu, ak je nález neúplný, čím poukázala na s tým súvisiaci nedostatočne zistený skutkový stav vo veci, keď už v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu namietala zhoršenie svojho zdravotného stavu. Rozhodnutiu žalovaného krajský súd vytkol aj to, že nie je dostatočne odôvodnené vo vzťahu k ustanoveniu § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ktoré ustanovenie popri sebe obsahuje viacero vyskytujúcich sa zákonných podmienok a odkázanosť na individuálnu dopravu je preto potrebné vyhodnotiť komplexne. Uložil správny orgán, aby v ďalšom konaní požiadal poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o kompletizáciu lekárskeho nálezu najmä vo vzťahu k psychiatrickému a nefrologickému vyšetreniu žalobkyne a po doplnení uvedených skutočností opätovne vyhodnotiť, či táto je alebo nie je odkázaná na individuálnu prepravu, resp. či zdravotné postihnutie žalobkyne jej bez podstatného rizika ohrozenia svojho zdravia umožňuje využitie prostriedkov hromadnej prepravy. Považoval za podstatné posúdiť aj to, či je žalobkyňa schopná zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných poruchách.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním. Namietol, že úlohou správnych orgánov konajúcich o fakultatívnych príspevkoch na kompenzáciu nie je vyhľadávať ochorenia žiadateľov, na ktoré sa do podania žiadosti o konkrétny peňažný príspevok neliečili ani nabádať klientov k návšteve odborných lekárov, aby títo potvrdili, resp. vyvrátili prítomnosť možných skrytých ochorení. Zdôraznil, že cieľom orgánov sociálnej pomoci nie je nahrádzať iniciatívu jednotlivcov a odosielať ich na rôzne odborné vyšetrenia na náklady štátu. Ako ďalší dôvod, pre ktorý nie je možné v rámci správneho konania vo veci kompenzácie žiadať doplnenie odborných vyšetrení od špecialistov, ktorých žiadateľ pravidelne nenavštevuje je ten, že realizácia odborného vyšetrenia od objednania sa na takéto vyšetrenie vo väčšine prípadov presahuje čas, ktorý správny orgán má ako zákonnú lehotu na vydanie rozhodnutia vo veci žiadosti o kompenzáciu, preukaz alebo parkovací preukaz. Z dôvodu nestotožnenia sa so závermi krajského súdu navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že návrh žalobkyne zamietne a právo na náhradu trov konania jej neprizná.

Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o nároku žalobkyne na kompenzačný príspevok na náhradu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky motorového vozidla v zmysle zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V konaní nebolo sporné, že žalobkyňa sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím pre 70% mieru funkčnej poruchy podľa prílohy číslo 3 k zákonu č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých

zákonov, časti III. (endokrinné poruchy, poruchy výživy a premeny látok), bodu 8 (cukrovka), písmena d) - chronické komplikácie cukrovky (diabetická mikroangiopatia, retinopatia, neuropatia, nefropatia a diabetická noha).

Spornou sa v konaní stala otázka, či zistené zdravotné postihnutie žalobkyne má taký sociálny dôsledok, že v oblasti mobility a orientácie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti

- a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť,
- b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo
- c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

Po preštudovaní kompletného spisového materiálu, dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok krajského súdu je vecne správny. Na zdôraznenie správnosti záveru krajského súdu, že vo veci nebol dostatočne zistený skutkový stav, odvolací súd navyše doplnil, že nie je postačujúce, aby správny orgán bez ďalšieho (formálne), či nekriticky prevzal nedostatočne zdôvodnený záver, ku ktorému posudkový lekár pri svojom hodnotení dospel, ale je potrebné, aby správny orgán náležite dbal na dostatočné, jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a úplné zdôvodnenie, ako aj uvedenie konkrétnych odborných argumentov, na základe ktorých bol odborný lekársky záver vyvodený, čo v danom prípade v spisovom materiáli absentuje. Je vecou správneho orgánu vyžadovať, aby odborné posudky, ktoré sú podkladom pre jeho ďalšie rozhodovanie boli po obsahovej stránke náležite vyčerpávajúce a boli tak relevantným podkladom pre vyvodenie právnych záverov samotného správneho orgánu. Aj odvolací súd mal za to, že záver posudkového lekára, že žalobkyňa nie je odkázaná na kompenzáciu v oblasti mobility, nie je odôvodnený presvedčivo a že taký záver nevyplýva z riadne zisteného skutkového stavu. Napriek tomu, že u navrhovateľky sa okrem mierne narušenej schopnosti dorozumievania sa v dôsledku depresívneho syndrómu ťažkého stupňa, konštatuje aj mierne znížená pohybová a orientačná schopnosť žalobkyne v dôsledku cukrovky II typu na inzulínoterapii s chronickými komplikáciami, obmedzenie funkcie v kolenných a bedrových kĺboch, v samotnom rozhodnutí správneho orgánu absentuje správna úvaha, ktorú by bolo možné preskúmať a ktorou by správny orgán predovšetkým účastníčke správneho konania ozrejmil, s poukazom na ktoré konkrétne dôvody a špecifiká jej ťažkého zdravotného postihnutia dospel k záveru, že napriek tomu, že jej miera funkčnej poruchy je 70%, zdravotný stav jej napriek tomu umožňuje, aby sa premiestnila k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť, aby nastúpila do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržala sa v ňom počas jazdy a vystúpila z neho, alebo aby v ňom zvládla inú situáciu. V posudku sa síce konštatuje, že chôdza navrhovateľky je samostatná a v prípade potreby realizovaná za použitia francúzskej barly, avšak žalovaný správny orgán sa už nevysporiadal s odvolacou námietkou žalobkyne, že trpí bolesťami pľiec a lakt'ov, ktoré jej spôsobujú problémy pri používaní tejto pomôcky. V posudkoch posudkových lekárov absentuje rozhodujúce konštatovanie týkajúce sa toho, nakoľko náročné je pre žalobkyňu vzhľadom na jej zdravotné postihnutie, premiestniť sa samostatne k zastávke verejnej dopravy, nastupovať a vystupovať z prostriedkov verejnej hromadnej dopravy a zvládnuť v nich inú situáciu.

Konštatovanie žalobcu, že lekársky nález podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 447/2008 Z.z. nemožno považovať za neúplný, ak v ňom nie sú popisované vyšetrenia, ktoré pacient neabsolvoval z dôvodu, že praktický lekár nemal dôvod takéto vyšetrenia indikovať alebo samotný pacient sa z vlastnej vôle vyšetreniam nepodrobil, odvolací súd považoval za relevantné, avšak predčasné. Pokiaľ bol u žalobkyne konštatovaný depresívny syndróm a nefropatia, pričom potrebné vyšetrenia doložené neboli, bolo

potrebné, aby posudkový lekár, ak ich považoval za sporné a pre posúdenie vecí rozhodné, dotazom na príslušného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, si tieto vyžiadal postupom podľa § 11 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. a to z existujúcej zdravotnej dokumentácie žalobkyne a až následne vyvodil odborný lekársky záver. Odvolaciu námietku žalovaného, že psychiatrická diagnóza žalovanej nemôže byť dôvodom na konštatovanie odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, lebo táto netrpí poruchami správania, odvolací súd považoval za nenáležitú. Nevládanie inej situácie vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a prostriedku železničnej dopravy môže byť aj z iných dôvodov, než ktoré sú výslovne uvedené pod písmenom c/ v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., nakoľko uvedené postihnutia sú výpočtom príkladným, nie taxatívnym. Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd stotožnil s názorom krajského súdu, že je potrebné vyhodnotiť odkázanosť žalobkyne aj z hľadiska písmena c/ § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.

Žalovaný namietal, že krajský súd mienil zasiahnuť do výkonu lekárskej posudkovej činnosti domnienkou, že žalobkyňa môže trpieť duševným ochorením sprevádzaným takými poruchami správania, ktorými by narúšala pokojný priebeh prepravy vo vozidlách verejnej hromadnej dopravy a v prostriedkoch železničnej dopravy. Krajský súd však náležite zdôraznil, že úlohou správneho orgánu je posúdiť a zdôvodniť, či zdravotné postihnutie z hľadiska stupňa a dôsledkov psychického ochorenia žalobkyňu podstatne neobmedzuje v možnosti využitia prostriedkov hromadnej prepravy a vyhodnotiť, či pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia zvládnuť v nich inú situáciu.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na lekársky posudok posudkového lekára ústredia z 10.12.2014, v ktorom sa uvádza: „praktický lekár popisuje aj depresívny syndróm, avšak opäť nie je doložené psychiatrické vyšetrenie...“. Pokiaľ bol nález všeobecného lekára na účely kompenzácie zo 16.06.2014 v tejto časti považovaný za neúplný, potom posudkový lekár ústredia mal tento nedostatok odstrániť a v súlade s § 11 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. všeobecného lekára požiadať o doplnenie a predloženie aktuálneho (§ 11 ods. 6) alebo ostatného nálezu z psychiatrického vyšetrenia (ak psychiatrická liečba nebola potrebná, prípadne ak došlo k úprave stavu). V lekárskom posudku absentuje vyhodnotenie, či a ako môže diagnostikovaný ťažký stupeň depresie ovplyvňovať alebo ovplyvňuje schopnosť žalobkyne cestovať prostriedkami hromadnej dopravy.

Odvolací súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť žalovaného aj na povinnosť správneho orgánu poučiť účastníka konania o jeho právach a povinnostiach v konaní riadne (§ 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.). Hoci žalobkyňa podpisom potvrdila, že bola v konaní poučená o povinnosti preukázať skutočnosť rozhodujúcu na priznanie príspevku na kompenzáciu, také poučenie bez bližšej konkretizácie (hoci aj v priebehu konania), že v danom prípade je povinná svoje tvrdenia o zdravotnom stave preukázať aktuálnymi nálezmi z odborných vyšetrení, je nutné považovať len za poučenie formálne, nezodpovedajúce riadnemu poučeniu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobkyňa v tomto konaní žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.